ədalət.- 2022.- 10 sentyabr.- S.8.

MƏNİM LENİN ORDENİM

(Hekayə)

ETİBAR ƏBİLOV

(əvvəli ötən sayımızda)

Karpenko yenə də mat-mat mənə,əlimdəki ordenə baxdı.

-Padles!- Maya növbəti dəfə ərini söydü -Tı zver!!!..

-Zomalçi qovoryu tebe!!! -Korpenko həmişə dilinin ucunda olan bir ana söyüşü söyərək qışqırdı və mən bu vaxt imkan tapıb otağa baxdım.Qəzet sərilmiş stolun üstündə qaynanmış kortoflar,iki-üç sarı qabıqlı soğan,çörək,duz Bir də başı yarımçıq araq butulkası (Bir daş stəkan araqla dolu idi).Kolya köhnə ,bir neçə yerdən burma telləri çıxmış divanda oturmuşdu.Yalnız evdə istifadə etdiyi qoşa qoltuq ağaclarını divanın ona yaxın olan küncünə qoymuşdu..Yəqin evlərində belə davalara adət etdiyindən sakit görünürdü.

-Tı merzaves- Maşa yenə qışqırdı.Zalım qızının elə bil ətini kəsirdilər.

Və bu vaxt Karpenko qeyri-şüuri olaraq əlimdəki ordeni alıb arvadına tərəf tulladı və tərs kimi,orden Maşaya yox,araq dolu stəkana dəydi.Və ordenin stəkana dəyməsi ilə,araq dolu stəkanın kağız süfrəyə aşması bir oldu...Və əsl mərəkə də bundan sonra başladı.Karpenko qəzəblə arvadının üstünə yeridi və sol əli ilə arvadının ağzının üstünə var gücü ilə bir yumruq vurdu.Ərindən yumruq zərbəsi almış Maşa elə qışdırdı ki...Yox,buna qışqırtı demək olmazdı.Allaha açıq getməsin,Maşa ölümcül zərbə almış köpək kimi zingildəyə-zingildəyə,ərinə yumruq,sillə atmağa başladı.Ağzı-burnu qanın içərisində olan Maşa,həm də dayanmadan ərinin üzünə tüpürürdü.Tüpürcəklərinin bəzisi süfrəyə düşürdü.Korpenko get-gedə özündən çıxırdı.Ər-arvad əlbəyaxa olub evin içərisində süpürləşirdilər.Kolya da əsəbiləşmişdi.Əlindəki qoltuq ağacını irəli uzada-uzada atasının ünvanına:

-Ubyu tebya...Ubyu tebya...- deyərək qışqırırdı.Bütün bədəni gərilmiş yazıq Kolyanın gözləri az qala hədəqəsindən çıxacaqdı.

Amma ər arvadın gözünə nəinki Kolya,nəinki mən,ümumiyyətlə,deyəsən heç nə görünmürdü.Bir-birlərini necə gəldi çırpırdılar.Karpenkonun zərbələrinə Maşa necə dözürdü?- bu bir sirri xüda idi.İndi Maşanın təkcə ağzı,burnu,sinəsi yox,paltarı,hətta süfrə,hətta döşəmə də...qan ləkələri içərisində idi...Yazıq Kolya,ayağı yox ki,durub anasını müdafiə eləsin.Elə:

-Ubyu tebya,ubyu tebya- deyərək qoltuq ağacı ilə atasını vurmağa çalışırdı...Nəhayət dözməyib qoltuq ağacını var gücü ilə atasına tərəf tulladı və qoltuq ağacı atasına yox,üstündən cəmi 100 qram götürülmüş (bayaq süfrəyə dağılan) araq butulkasına dəydi.Zərblə tullanmış qoltuq ağacının butulkaya dəyməsi ilə butulkanın süfrədən "uçub" otağın küncündəki polad qaz sobasına çırpılaraq çilik-çilik olması bir oldu...

Daha mən burada qala bilməzdim.Qaçaraq onların həyətindən çıxdım.Dilim dodağım təpimiş halda evimizə gəldim.Atamın -Ordeni qaytardın?- sualına qeyri-ixtiyarı halda:

-Qaytardım- dedim.

-Karpenkonun özünə verdin?

-Hə.

-Nə dedi?

-Heç nə.

Həmin gecə səhərə qədər yata bilmədim.Mən ki,o davanı gördüm,o davada nəsə bir xəta baş verəcəyini,ya Maşanın,ya Karpenkonun,ya da Kolyanın öləcəyini düşünürdüm.Karpenkonun gözü elə qızmışdı ki,arvadını boğub öldürə bilərdi.Maşanın gözü elə qızmışdı ki,ərini bıçaqlaya bilərdi.Kolyaya da nəsə ola bilərdi...Hava açılar-açılmaz geyinib qorxa-qorxa küçəyə çıxdım...Şükür ki,sakitlik idi.

O hadisə mənə çox ağır təsir etmişdi.Onlarla üz-üzə gəlməkdən həm utanır,həm də çəkinirdim.Amma narahatlığım,əndişəm yersiz imiş.Bir neçə gündən sonra Karpenko ilə də,Maşa ilə də üz-üzə gəldim.Sanki o hadisə heç olmamışdı- hər halda özlərini heç nə olmamış kimi aparırdılar.Yəqin belə hadisələrə öyrəncəli idilər.Kolya da həmişəki Kolya:

-Salam qoşi (Kolya qonşu yox,qoşi deyərdi),nə var,nə yox?..

Bax belə...

Həmin hadisədən heç iki il keçməmiş Karpenko qəfildən dünyasını dıyişdi.Gecə yatıb səhər durmamışdı...Ərinin ölümündən sonra,onsuz da özünü güclə idarə edən,yeriməyə çətinlik çəkən şişman Maşa da xəstələndi.Üç ilə yaxın yataq xəstəsi kimi yatdı.Nəhayət günlərin bir günü o da dünyasını dəyişdi.O zaman səhv etmirəmsə 10-cu sinifdə oxuyurdum.Maşanı da,qəsəbəmizdəki rus qəbristanlığında,ərinin yanında dəfn etdilər...

...Üstündən illər keçdi...

1980-ci illərin ortaları idi.Mən artıq qəsəbəmizdəki İnternat məktəbində müəllim işləyirdim...Artıq yaşa dolmuş,arıqlamış,xəstəhal Kolya da,daha küçəyə əvvəllərdə olduğu kimi tez-tez çıxmırdı.Təbii ki,aldıgı təqaüdlə dolanırdı və onun üçün bazarlığı həmişə Petya adlı bir dostu edirdi.Petya da fiziki qüsurlu biri idi,amma Kolyadan fərqli olaraq o, yeriyə bilirdi.Əsl sadiq dost elə Petya kimi olardı.Hətta Kolyanın paltarlarını da o yuyurdu,hətta çimməyinə də kömək edirdi...Petyanın da Kolya kimi heç kəsi yox idi...

Bax,həmin ərəfələrdə,günəşli,eyni zamanda küləkli,tozlu-torpaqlı,həm də çox darıxdırıcı bir gündə Kolyanın qapılarının ağzında,əlil arabasında (Hökumət ona əlil arabası vermişdi) əyləşdiyini gördüm.Onu görməyimə sevindim.

Kolya özü də bu dəm darıxdırıcı payız fəslinə bənzəyirdi.

-Salam Kolya.

-Salam.

-Necəsən Kolya?

-Belə də... -Kolya həmişəki kimi cavab verdi.

Artıq bəlalı Lenin ordeni məsələsini hamı unutmuşdu.Amma mən unutmamışdım... Məni gerçəkdən də o ordenin taleyi çox maraqlandırırdı...

-Popirosun var?

-Var Kolya.

Cibimdən "Radopi" siqareti çıxarıb Kolyaya uzatdım.

-Mən bundan çəkə bilmirəm.Mənimki "Prima"dır.

-Onda gedim sənin üçün "Prima" alım. -Sidq ürəkdən dillendim.

-Yox,lazım deyil,Petya alıb gətirməlidir.

-Onda bundan çəkmirsən?

-Yox.

-Kolya...

-Nədi?

-Səndən bir söz soruşa bilərəm?

Kolya təəccüblə mənə baxdı.Üzündəki ifadədən -Məndən söz soruşmaq nə vaxtdan icazə ilə olub - ifadəsini oxudum.

-Kolya,o ordenin axırı necə oldu?

-Hansı ordenin?

-Mənə verdiyin ordenin.O Lenin ordeni indi hardadır?

-Orda -Kolya çiynini atladan gülüşlə gülüb yaxınlıqdakı kanalizasiya lükünü (qapağını) göstərdi.

-Başa düşmədim, Kolya.

-Nəyi başa düşmürsən? Sən Lenin ordenini soruşursan,mən də deyirəm ki,həmin orden kanalizasiyanın içərisindədir.

-Zarafat edirsən?

-Nə zarafat...düz sözümdü.

-Ordeni ora kim atıb ki?

-Atam.

-Bir düz-əməlli danış, Kolya.Heç nə başa düşmürəm.

-Danış deyirsən danışım də...- Kolya bir anlıq susdu.Gözləri yol çəkdi.Mənə danışacağı hadisəni yadına salırdı sanki...

- Bir dəfə atam yenə möhkəm içmişdi.Piyan idi.Atam çox içəndə anam həmiçə nervçat olurdu.Sən özün görmüsən ki... - Demək o qanlı əhvalat Kolyanın yadından çıxmamışdı- Televiziyada da Brejnev danışır.Atam başladı Brejnevi söyməyə.

-Niyə söyürdü ki,Brejnevi?

-Nə bilim...Acığı gəlirdi Brejnevdən...Anamda bir xasiyyət var idi.Atam piyan oldu,olmadı, kimisə söyəndə,anam həmin adamı atamın acığına tərifləyirdi.Atamın acığına anam hər şeyi tərsinə edirdi. Qəribə adam idi anam.Əslində anamın da Brejnevdən acığı gəlirdi.Amma atamın acığına həmin gün anam Brejnevi təriflədi.Təki atam hirslənsin...Atam nervçat oldu.Başladı Brejnevi yıxıb sürüməyə.Anam da deyir ki,Brejnev sənə nə pislik edib? Sənə o boyda Lenin ordeni verib,ona görə söyürsən?

Atam:

-O ordeni mənə zəhmətimə görə veriblər- dedi.

-Yox,Brejnev verib.

-Sənə dedim ki,o ordeni mənə zəhmətimə görə veriblər.Özü də Brejnev yox,Sovet dövləti verib.Brejnev kimdi? Anam da başladı,nə başladı:

- Sən nə pis adamsan.Brejnev sənə o boyda orden verib.Sənə verilən ordenin dokumentinə o qol çəkib. O razı olmasaydı,kim idi sənə o ordeni verən?

Kolya susdu.Yola baxdı:

-Bu Petya da gəlib çıxmadı ki...

-Sonra nə oldu Kolya?

-Nə olacaq?Anamın bu sözündən sonra görərdin atam necə hirsləndi.Başqa vaxt olsaydı o ordeni günlərlə axtarsaydı da tapa bilməzdi.Həmin gün isə elə bil əli ilə qoymuşdu ordeni.Şfonerdən,ayaqqabı qutusunun içərisində olan Lenin ordenini də,ordenin dokumentini də götürüb ayaqyalın küçəyə çıxdı.Bax,o lükün deşiyi var ha...bax,o deşikdən knijkanı da,ordeni də kanalizasiyanın içərisinə tulladı.

Mən mat-mat Kolyaya baxırdım:

-Bəs sonra atan peşiman olmadı?

-Peşiman olub olmamağının nə mənası?

Belə...Kolya,başıbəlalı Lenin ordeninin acınacaqlı taleyini danışıb dərindən ah çəkdi.

-Of...Axır ki...-Kolya baxan tərəfə baxdım.Əyri pəncəli Petya tələsik addımlarla bizə tərəf gəlirdi.Əlində Kolya üçün aldığı 7 qutu "Prima" popirosu var idi.

O günəşli, küləkli,tozlu-torpaqlı və eyni zamanda çox darıxdırıcı olan payız günündən 30 ildən artıq vaxt keçir.İndi Kolya da həyatda yoxdur.Onu da,qəsəbəmizdəki rus qəbristanlığında (indi qəsəbəmizdə tək-tük rus yaşayır) anası ilə atasının yanında dəfn ediblər.Onun ata-anasının məzarının baş ucunda,təxminən 1 metr hündürlüyündə dəmir xaç var... Kolyanın məzarının baş ucunda isə heç dəmir xaç da yoxdur.Təkcə kiçik bir baş daşıdır.Kolyanın baş daşına çox primitiv şəkildə (sanki mismarla) adı,atasının adı və soyadı yazılıb:

"Nikolay (Kolya) İvanoviç Karpenko"

Küləyin,yağışın,günəşin ovduğu,üstündəki yazıları belə güclə oxunan baş daşında Kolyanın nə doğum tarixi yazılıb,nə də ölüm tarixi...

Neftçala.
28 mart 2021

Bu il retro filmlərdən ən sevilə-
həkiminin istedadı, savadı, huma-
aşağıda gözləyirdi. Sevincimdən pil-
Psixoloq: "Belə olsa belə